

| Generatur autem de terra compluta et putrefacta hoc animal.

| Dicunt autem quod talpa in cinerem combusta et cum albumine ovi supra locum leprae linita valet plurimum. Sanguis etiam talpae occisae super nudatum pilis caput linitus, pilos redire facit.

| Hoc animal diu extra terram vivere non potest et multum viget ⁵ in auditu, || et ideo longe in terra trahentes vermes audit: sed hoc non est ex auditus bonitate, sed potius ex commotae terrae continuitate: quia si fiat sub terra foramen longissimum et aliquis in eo locutus fuerit, longe auditur sicut et ille qui loquitur per hastas et ligna cavata, quantumvis longe auditur: et haec est causa quod talpa ¹⁰ undique circa se facit multos longos tractus et concavos.

144 106. | Unicornis est animal moderatae quantitatis respectu suae fortitudinis, buxei coloris et fissae in duo ungulae pedis, in montibus et desertis habitans longum valde cornu in fronte gestans quod ad saxa limat, et cum ipso perforat etiam elefantem nec timet ¹⁵ venatorem. Hoc animal magnus Pompeius ad spectaculum Romae exhibuit.

| Dicunt autem quod hoc animal adeo virgines puellas veneratur quod ipsis visis mansuescit et aliquando iuxta eas soporatum capitur et ligatur: || capitur etiam cum adhuc est pullus iuvenis et tunc domatur. ²⁰

107. | Ursus est animal notum, || humidum valde | et informe et spissae et villosae pellis, extrema similia habens homini et aliquando erigitur sicut homo, sed non diu.

| Fortitudinem autem habet in brachiis et in lumbis, || et utitur brachiis ad multa opera ita quod cum illis proicit canes lignis forte ²⁵ inventis | et frangit || oliveta et | alvearia apum et scandit cum eis. In capite autem debilis est et praecipue in sincipite. ||

145 Est autem aquaticus et agrestis, sed aquaticus est albus et venatur sub aqua sicut luter et castor. | Agrestis autem carnes comedit et herbas et mel et arborum fructus et habet anhelitum valde fetidum ³⁰ et sicut in antehabitis determinavimus est de animalibus hyeme tempore fleumatis latentibus: | et ideo ursa tunc parit || propter caloris confortationem. | In partu membra videntur incompleta propter humoris superhabundantiam: propter quod ursa fetum diu lambit et fovet. Sanguinem autem habet ursus paucissimum nisi circa cor: et caro ³⁵ eius cocta fere contra naturam omnis carnis, increscere videtur || eo quod multum humidum ipsius inventum resolutum per calorem decoctionis ipsam facit intumescere.

| Pugnans autem ursus animalibus insilit et si cornuta sunt,

12 Thom. (12 Isid. XII 2, 12 15 Plin. 8, 71 18 Jacob. 1101, 56 Isid. U. = Physiol. 17) [Vinc. 19, 114]. *Rhinoceros unicornis* L.

21 Thom. (26-27 Solin. 26, 7 33 Plin. 10, 176 34 Ambros. VI 4, 18 35 Plin. 8, 128) 31 cf. Alb. VII 89, 154 eqs. *Ursus arctos* L et *U. maritimus* Phipps.

cornua eorum manibus apprehendit et ea prosternit: cum homine vero non de facili praeliatur nisi vulnus ab eo receperit: frequenter quasi frendens unguis lambit contra dolores corporis: vulneratus et perforatus herbis siccae complexionis vulnera sanare temptat: contra ⁵ infirmitates autem formicas devorat et herbam quae Graece fleonus vocatur et Latine vocatur herba ursi.

| Dicunt etiam quidam ursum semper crescere et ideo aliquando ursi longitudine quindecim cubitorum inveniuntur: || et apud nos trium sunt colorum, albi et nigri et fuscii coloris, | et capiuntur multis modis || ¹⁰ de quibus non est dicendum hic. Aliquando enim capti domesticantur et tunc fiunt valde lusi, sed facile concitantur et tunc saeviunt et occidunt homines: et aliquando ambulando circumvolvunt rotas et trahunt aquas de puteis vel saxa super altos muros per trocleas: et hoc saepius est expertum. | Hoc animal non ut alia quadrupedia, sed ¹⁵ ut homo coit || sicut et symia.

108. | Vesontes animal est bovi simile, collum habens setosum ¹⁴⁶ et iubas ut equus tam immanis pervacacitatis et truculentiae ut captum domari vix vel numquam possit. ||

109. | Urni || sunt boves quos nos Germanice wisent vocamus, ²⁰ | cornua ingentia duo gestantes, quae capere possint multum liquorem, ita etiam quod potus multorum fundatur in ea et conservetur in eis: et hiis cornibus ventilant hominem cum equo || quando agitantur. De hiis autem animalibus in praehabitis multa dicta sunt a nobis.

110. | Vulpes quasi volipes dicta est bestia || ad modum moderati ²⁵ canis qui domos custodit, | rubea pilis || in anteriori parte canis, calidum animal ita quod etiam mortuum calefacit. | caudam habet villosam || et magnam. | Dolosa est valde et cum canis eam insequitur, caudam per os canis huc et illuc ducit et sic aliquando canem deludit. Infirmata resinam pini arboris comedit et curatur et vita eius pro- ³⁰ longatur per ipsam.

| Jorach dicit quod pulices habens stipulam feni in os accipit ¹⁴⁷ quantum potest molliorem vel pilos, et sic paulatim posterius in aquam se immergit, primo caudam et sic paulatim immittit totum corpus, ut pulices aquam fugientes ad caput ascendunt: et tunc paulatim caput ³⁵ immergit ita quod pulices in stipulam quam in ore habet ascendunt: et tunc stipulam evomit et de aqua fugit. ||

| Haec bestia in foveis delitescit quas tamen ut dicunt dolose ¶ fol. 381v

2 Thom. (2 Erperim. 4 Plin. 29, 133 5 Ambros. II. 19 14 Plin. 10, 174) cf. Isid. XII 2, 22 [Vinc. 19, 116-120].

16 Thom. (Solin. 20, 4) [Vinc. 18, 21]. *Bos bonasus* L.

19 Thom. (19 Solin. 20, 5 et Jacob. 1103) [Vinc. 19, 115] vid. ind.

24 Thom. (24 Isid. XII 2, 29 27 Erperim. 29 Ambros. VI 4, 19 31 Jorach unde? 37-p. 1428, 6 Erperim.).

5 fleonus φλάμος 14 hoc animal-15 sicut et symia in marg. m. 1.

animali quod daxus vocatur, praeripit. Cum enim daxus foveam fecerit, vulpes foveam factam ingrediens fetore stercoris inquinat, et daxus horrens inquinatam foveam amplius non ingreditur, sed vulpes eam inhabitat et in ea saepe comprehenditur vulpes effossa. ||

| Est autem animal hoc fetidum ore et ano: || carnes enim comedit 5 et muribus sicut et catus insidiatur. Aliquando etiam capit cuniculos et lepores, gallinis etiam insidiatur.

148 | Hoc animal mori dicunt si amygdala comederit. Capitis etiam aliquando patitur calefactionem et praecipue tempore aestivo, et curatur sanguine ad extra fluente et pellem ulcerante et ideo tunc cadunt ei 10 pili. Et cum dolosa sit, cum lepore aliquando se velle ludere simulat et apprehensum devorat: propter quod multi lepores fugiunt vulpem ut inimicam: latratus canum imitatur et gannit in fame. Aliquando etiam se mortuam simulat resupina et insensibiliter spiritum trahens linguam eicit, et aves super se cadentes rapit et devorat. || 15

| Mas vulpis osseam habet virgam et in latere iacens feminam in latere iacentem amplexans coit.

| Si hoc animal cum pelle coquatur et in brodio calido paralyticus balneetur, confert: et si carnes eius in cinerem comburantur et cum vino asmaticis dentur, conferre dicuntur. Sagimen etiam adipis eius, 20 multum confert doloribus aurium. ||

149 III. | Varius || ut iam ante diximus | de genere est pyroli et est parva || ut pirolus || in ventre alba est bestiola et in dorso grisei sive cinerei et delectabilis coloris, et pellis eius utilem et ornatum praestat vestium: nidum autem et mores et cibum habet piroli. || 25

112. | Zubrones ut dicunt bovini sunt generis, longitudine aliquando quindecim cubitorum, cornua habentes maxima trium cubitorum longitudinem habentia, colore subnigra, adeo velocia quod stercus posterius eiectionem, conversum animal cornibus excipiat antequam cadere possit ad terram. 30

Est autem animal in silvis aquilonaribus degens et tantae fortitudinis quod hominem et equum cornibus ventikat: et cum ventilat in altum proicit et iterum excipit donec conquassatum interficit.

Hoc animal cum ventositate vehementi stercus eicit, ita quod canem vel venatorem stercore tactum, inutilem reddit: nec capi 35 potest nisi ingenio fovearum, vel venatore per circuitum grossae arboris ambulante et animal insequens continue venabulo ad latera perforante. ||

11 Thom. (11 Const. viat. ? 13 Plin. ? Physiol. 5 16 Plin. 11, 261; 10, 174) [Vinc. 19, 121-123].

22 Thom. [Vinc. 19, 114]. *Sciurus vulgaris varius* Kerr.

26 Thom. (cf. Solin. 40, 10 = Plin. 8, 40) [Vinc. 19, 125]. *Bos bonasus* L. vid. ind.

113. | Zilio || ut in antehabitis diximus | animal est quantitatis lupinae, nimium crudele in mortem hominum et aliarum bestiarum. Hoc animal imitatur voces hominum et in condensis silvae vocans ut homines, homines se quaerentes devorat et simili ingenio devorat 5 canes, canum latratus imitans.

Est autem hoc animal compositum ex hyena et symia quae maritonmorion vocatur, et intrat in sepulcra et cadavera comedit mortuorum. ||

Haec igitur de natura quadrupedum sufficiant quia si qua alia 10 sunt, facile ex ante disputatis agnosci possunt.

1 Thom. (= hyaena) cf. Alb. VII 46 (Zalio).